

ФРИДЛЬ ПРОТИ АВСТРІЇ (FRIEDL V. AUSTRIA)

У справі "Фридль проти Австрії"¹

Європейський суд з прав людини, засідаючи палатою — згідно зі статтею 43 Конвенції про захист прав людини та основних свобод (Конвенція) та відповідними положеннями Регламенту Суду "А"², — до складу якої увійшли судді:

- п. Р. Рюссдаль (R. Ryssdal), Голова Суду
- п. Ф. Матчер (F. Matscher)
- п. Б. Волш (B. Walsh)
- п. К. Руссо (K. Russo)
- п. А. Шпільманн (A. Spielmann)
- п. Ж. Де Мейер (J. De Meyer)
- п. Р. Пекканен (R. Pekkanen)
- п. А. Б. Бака (A. B. Vaka)
- п. Л. Вільдхабер (L. Wildhaber), а також п. Г. Пецольд (H. Petzold), Секретар Суду,

після наради за зачиненими дверима 26 січня 1995 року постановляє таке рішення, ухвалене в зазначений день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа передана до Суду Європейською комісією з прав людини (Комісія) 9 вересня 1994 року, в межах тримісячного строку, передбаченого пунктом 1 статті 32 та статтею 47 Конвенції. Справу розпочато за заявою (№ 15225/89) проти Республіки Австрія, поданою до Комісії на підставі статті 25 громадянином Австрії п. Людвігом Фридлем (*Ludwig Friedl*) 5 червня 1989 року.

Примітки Секретаря Суду:

¹ Справі привласнено номер 28/1994/475/556. Перше число позначає порядковий номер справи у списку справ, переданих до Суду у відповідному році (друге число). Останні два числа вказують на порядкові номери справи у списку справ, переданих до Суду від часу його створення, і в списку відповідних початкових заяв до Комісії.

² Регламент Суду "А" застосовують до всіх справ, переданих у Суд до набрання чинності Протоколом № 9, а після цієї дати лише до справ стосовно держав, що не взяли на себе зобов'язань за цим Протоколом. Він відповідає Регламенту, який набрав чинності 1 січня 1983 року, зі змінами, внесеними кілька разів пізніше.

У своєму запиті Комісія посилалася на статті 44 і 48, а також на заяву Австрії про визнання обов'язкової юрисдикції Суду (стаття 46). Запит подано з метою отримання рішення стосовно того, чи свідчать факти у справі про порушення державою-відповідачем своїх зобов'язань за статтями 8 та 13 Конвенції.

2. У відповідь на запит, зроблений відповідно до пункту 3 (d) правила 33 Регламенту Суду "А", заявник повідомив про свій намір взяти участь у провадженні і призначив адвоката, який представлятиме його (правило 30).

3. До складу палати увійшли за посадою: п. Ф. Матчер, суддя, обраний від Австрії (стаття 43 Конвенції), та п. Р. Рюссдаль, Голова Суду (пункт 3 (b) правила 21). 24 вересня 1994 року в присутності Секретаря Голова Суду визначив жеребкуванням імена інших семи членів палати, а саме: п. Б. Волша, п. К. Руссо, п. А. Шпільманна, п. Ж. Де Мейера, п. Р. Пекканена, п. А. Б. Баки і п. Л. Вільдхабера (стаття 43 (наприкінці) Конвенції та пункт 4 правила 21).

4. Як голова палати (пункт 5 правила 21), п. Рюссдаль через Секретаря Суду провів консультації з уповноваженою особою Уряду Австрії, заявником та представником Комісії щодо організації провадження (пункт 1 правила 37 та правило 38).

5. 23 грудня 1994 року Уряд передав Секретареві Суду текст угоди, яку було укладено із заявником 21 грудня 1994 року. 11 та 16 січня 1995 року адвокат заявника підтвердив цю угоду.

18 січня 1995 року були проведені консультації з представником Комісії, який надав свій висновок.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

6. Пан Людвіг Фридль, який мешкає у Відні, був одним із учасників демонстрації, організованої ним разом з іншими з метою привернути увагу громадськості до проблем безпритульних. Демонстрація розпочалася 12 лютого 1988 року в підземному переході для пішоходів на площі Карлсплятц-Опера у Відні. Вона виражалася в цілодобовому сидінні приблизно 50-ти осіб і мала тривати до 24 лютого.

16 лютого на цьому самому місці розпочалась інша сидяча демонстрація, яка мала тривати до 27 лютого, організатором якої виступив комітет Курдистану.

Під час проведення цих демонстрацій органи влади отримували численні скарги від перехожих з приводу незручностей, спричинених демонстрантами, які тут-таки спали й готували їжу.

7. 19 лютого 1988 року вночі, приблизно о 1.00 годині, працівники окружної поліційної дільниці (*Bezirkspolizeikommissariat*) центральної частини Відня у присутності муніципальних службовців звернулися до безпритульних з вимогою забратися геть. Вони поінформували демонстрантів про те, що на їхню демонстрацію потрібен дозвіл, оскільки пункт 1 статті 82 Правил дорожнього руху (*Straßenverkehrsordnung*) забороняє створення будь-яких перешкод для руху

перехожих. Демонстранти не підкорилися наказові негайно, і на підставі документів було встановлено особи п'ятдесяти семи з них. Врешті-решт демонстранти погодилися залишити місце маніфестації.

8. Під час цієї операції, яка завершилася приблизно о 2.45, поліція здійснювала фотозйомку з тим, аби використати фотографії на випадок порушення справи, а також записувала все, що відбувалося, на відеокамеру.

Заявник скаржився на те, що його було сфотографовано індивідуально. Однак, згідно з надісланими Урядом матеріалами, поліція не намагалася встановити особи демонстрантів, яких було сфотографовано. Більше того, вся записана інформація особистого характеру та фотографії не були внесені до жодної з баз даних. Пов'язані з цією маніфестацією адміністративні матеріали, відповідно до звичайної практики, мали бути знищені разом з фотографіями у 2001 році, через 10 років після того, як їх було востаннє використано.

9. 21 березня 1988 року п. Фридль поскаржився до Конституційного суду (*Verfassungsgerichtshof*) на те, що, порушуючи його права, зокрема, за статтями 8 і 11 Конвенції, поліцейські 17 та 19 лютого 1988 року сфотографували його, встановили його особу і записали персональні дані, після чого розігнали зібрання.

10. 13 грудня 1988 року Конституційний суд постановив, що він не уповноважений розглядати скаргу заявника з приводу фотографування, встановлення особи та запису персональних даних. Він принагідно зазначив, що в даному випадку поліція не вдалася до застосування сили або примусу. Відповідно до прецедентної практики Конституційного суду стосовно пункту 1 статті 144 Конституції (*Bundesverfassungsgesetz*, див. пункт 11 нижче), суд уповноважений переглядати лише ті дії поліції, які здійснювалися у формі розпоряджень (*Befehl mit unverzüglichem Befolgungsanspruch*) або спричинили застосування фізичної сили (*Anwendung physischen Zwangs*) і, відповідно, можуть розглядатись як здійснення безпосередніх повноважень адміністративних органів видавати розпорядження чи застосовувати примус до конкретної особи (*Ausübung unmittelbarer verwaltungsbehördlicher Befehls- und Zwangsgewalt gegen eine bestimmte Person*). Навіть якщо в цьому випадку і було втручання у здійснення права, яке гарантується статтею 8 Конвенції, то жодним чином не йдеться про статтю 13 Конвенції, положення якої не стосується юрисдикції Конституційного суду.

Інші скарги п. Фридля були відхилені, оскільки не було жодних підстав вважати, що вони свідчать про порушення конституційних прав.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ПРАВО

11. Пункт 1 статті 144 Федеральної Конституції передбачає, що Конституційний суд уповноважений розглядати скарги з твердженнями про порушення конституційних прав, — скарги на формальні рішення адміністративних органів чи на здійснення безпосередніх повноважень адміністративних органів видавати розпорядження або застосовувати примус до конкретної особи.

12. 1 травня 1993 року набрав чинності Закон про службу безпеки (*Sicherheitspolizeigesetz*). У ньому містяться положення, які, зокрема, регулюють питання допиту, арешту і затримання осіб, офіційного застосування прямого примусу, а також збирання, використання та зберігання даних персонального характеру, зокрема, фотографій та аудіо- і відеозаписів.

Відповідно до пункту 1 статті 88 цього закону, незалежні адміністративні суди (*Unabhängige Verwaltungssenate*) уповноважені розглядати заяви осіб, які стверджують про порушення їхніх прав унаслідок здійснення органами служби безпеки безпосередніх повноважень видавати розпорядження або застосовувати примус. Пункт 2 статті 88 цього закону поширює повноваження незалежних адміністративних судів на розгляд будь-яких інших заходів, що були вжиті такими органами, за винятком ухвал (*Bescheide*).

Пункт 4 статті 88 передбачає, що член незалежного адміністративного суду повинен розглянути заяви, подані згідно з пунктом 2 статті 88, застосовуючи, зокрема, пункт (с) статті 67 Закону 1991 року про загальну адміністративну процедуру (*Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz*). У цьому положенні передбачено, що в разі, коли суд не відхиляє скаргу, мають бути визнані незаконними оскаржуваний захід чи дії адміністративних органів. Якщо проблема не вирішується, уповноважений орган повинен негайно вжити заходів, з тим щоб привести правову ситуацію у відповідність з рішенням суду.

ПРОВАДЖЕННЯ В КОМІСІЇ

13. Пан Фридль звернувся до Комісії 5 червня 1989 року. Посилаючись на статтю 8 Конвенції, він заявляв, що під час проведення демонстрації поліція сфотографувала його, встановила його особу і записала персональні дані. Окрім того, заявник стверджував, що він при цьому не міг скористатися жодним ефективним засобом правового захисту, як це передбачено статтею 13. І нарешті, у своїй заяві він кваліфікував припинення поліцією маніфестації як дії, що суперечили статті 11.

14. 30 листопада 1992 року Комісія визнала заяву (№ 15225/89) прийнятною в частині, що стосується статей 8 і 13, і непринятною щодо інших скарг. У своїй доповіді від 19 травня 1994 року (стаття 31) Комісія висловила думку про відсутність порушення статті 8 (одноголосно), однак, визнала порушення статті 13 у тому, що стосується можливості судового оскарження щодо збирання і зберігання даних персонального характеру (дев'ятнадцять голосів проти чотирьох), а не щодо можливості судового оскарження факту фотографування та зберігання фотографій. Повний текст висновку Комісії та двох окремих думок, що не збігаються з позицією більшості, наведено в додатку до цього рішення¹.

Примітка Секретаря Суду:

¹ З практичних міркувань цей додаток з'явиться лише з остаточною друкованою версією судового рішення (том 305-В, серія А Публікацій Суду), але копію доповіді Комісії можна одержати в канцелярії Суду.

ЩОДО ПРАВА

15. 23 грудня 1994 року Суд отримав від уповноваженої особи Уряду текст такого змісту, який був підписаний уповноваженою особою та адвокатом заявника:

"...

1. Федеральний уряд Республіки Австрія виплатить заявникові суму, що дорівнює загалом 148 787 австрійських шилінгів 60 грошів, з урахуванням сплати всіх податків, як відшкодування всіх можливих претензій, котрі стосуються даної заяви. До цієї суми входять і 98 787 австрійських шилінгів 60 грошів, що є оплатою послуг адвоката та витрат, пов'язаних із провадженням справи в страсбурзьких інституціях.

Ця сума буде виплачена адвокату заявника, п. Томасу Прадеру (*Thomas Prader*) у Відні...

2. Усі фотографії, про які йшла мова, будуть знищені Урядом Австрії.

3. Заявник визнає, що його справа врегульована.

4. Заявник відмовляється від будь-яких подальших претензій до Федеральної Республіки Австрія у цій справі.

5. Уряд Австрії вживе необхідних заходів для виконання умов дружнього врегулювання протягом одного місяця після того, як Суд ухвалить рішення про вилучення цієї справи з реєстру".

У цьому ж листі уповноважена особа Уряду зверталася до Суду з проханням вилучити цю справу з реєстру, а також звертала увагу на той факт, що, відтоді як набрав чинності Закон про службу безпеки (див. пункт 12 вище), незалежні адміністративні суди дістали повноваження розглядати скарги, подібні тій, з якою п. Фридль звернувся до Конституційного суду.

Листами від 2 та 9 січня 1995 року, адресованими Секретареві Суду, адвокат заявника підтвердив факт досягнення дружнього врегулювання і звернувся до Суду з проханням вилучити цю справу з реєстру.

16. Представник Комісії, з яким, відповідно до пункту 2 правила 49 Регламенту Суду "А", відбулися консультації, підтвердив, що йдеться про дружнє врегулювання, досягнуте з дотриманням прав людини, визначених у Конвенції.

17. Суд приймає офіційне повідомлення про дружнє врегулювання між Урядом і п. Фридлем. Суд не вбачає жодних мотивів публічного характеру, які могли б перешкодити вилученню цієї справи з реєстру (пункти 2 і 4 правила 49).

На цих підставах Суд одноголосно

Постановляє вилучити справу з реєстру.

Учинено англійською та французькою мовами й повідомлено у письмовій

формі 31 січня 1995 року, відповідно до частини другої пункту 2 правила 55 Регламенту Суду "А".

Підпис: Рольф Рюссдаль,
Голова Суду

Підпис: Герберт Пецольд,
Секретар Суду